

Vägledning för svenska arter i
habitatdirektivets bilaga 2
NV-01162-10
Beslutad: 20 januari 2011

Barkkvastmossa

Dicranum viride

EU-kod: 1389

Länk: Gemensam text (arternas namn och koder)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#2

BESÖK: STOCKHOLM - VALHALLAVÄGEN 195
ÖSTERSUND – FORSKARENS VÄG 5, HUS UB
KIRUNA – KASERNGATAN 14
POST: 106 48 STOCKHOLM
TEL: 08-698 10 00
FAX: 08-698 14 80
E-POST: REGISTRATOR@NATURVARDSVERKET.SE
INTERNET: WWW.NATURVARDSVERKET.SE

Biologi – ekologi

Länk: Gemensam text (biologi och ekologi)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#4

Livsmiljö

Barkkvastmossa förekommer i mer eller mindre slutna lövdominerade skogar. Arten föredrar träd med ett relativt högt bark-pH och därför ska skogen ha riklig förekomst av rikbarksträd. Arten växer oftast på ask, lind, alm och asp. Äldre fynd är gjorda även på bok. Träden ska helst utgöras av grova gamla trädstammar som är lutande eller knotiga eftersom de har mer horisontella ytor av bark än på helt upprätta träd. Gemensamt för de allra flesta lokalerna för arten är att de har ett lokalklimat med förhållandevis hög luftfuktighet.

Önskvärd naturlig stress och störning

För att de ljuskrävande värdräden ska kunna föryngra sig behövs en måttlig störning som ger luckighet, t.ex. betesdrift, hamling eller luckhugning.

Reproduktion och spridning

I Sverige sprider sig sannolikt arten endast vegetativt med hjälp av de lätt avbrytbara bladspetsarna. Men eftersom bladspetsarna är förhållandevis tunga (jämfört med sporer) är spridning troligtvis begränsad till närområdet. Det borde vara lätt för bladspetsarna att fastna på och sprida sig med djur som besöker träden, t.ex. ekorre och en del fåglar som nötväcka, trädkrypare och hackspettar. Dessa djur förflyttar sig från träd till träd och är därför mycket väl lämpade spridningsvektorer mellan träd inom ett bestånd och sällsynt även mellan bestånd. På ett träd kan även mindre djur som snäckor och sniglar föra med sig bladspetsar i sitt slem, som även gör att bladspetsarna klibbar fast på stammen. Spridning mellan lokaler är sannolikt något som händer extremt sällan. Arten förväntas normalt kunna sprida sig som mest 500 meter vegetativt under en 10-årsperiod.

Status

Länk: Gemensam text (status)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#6

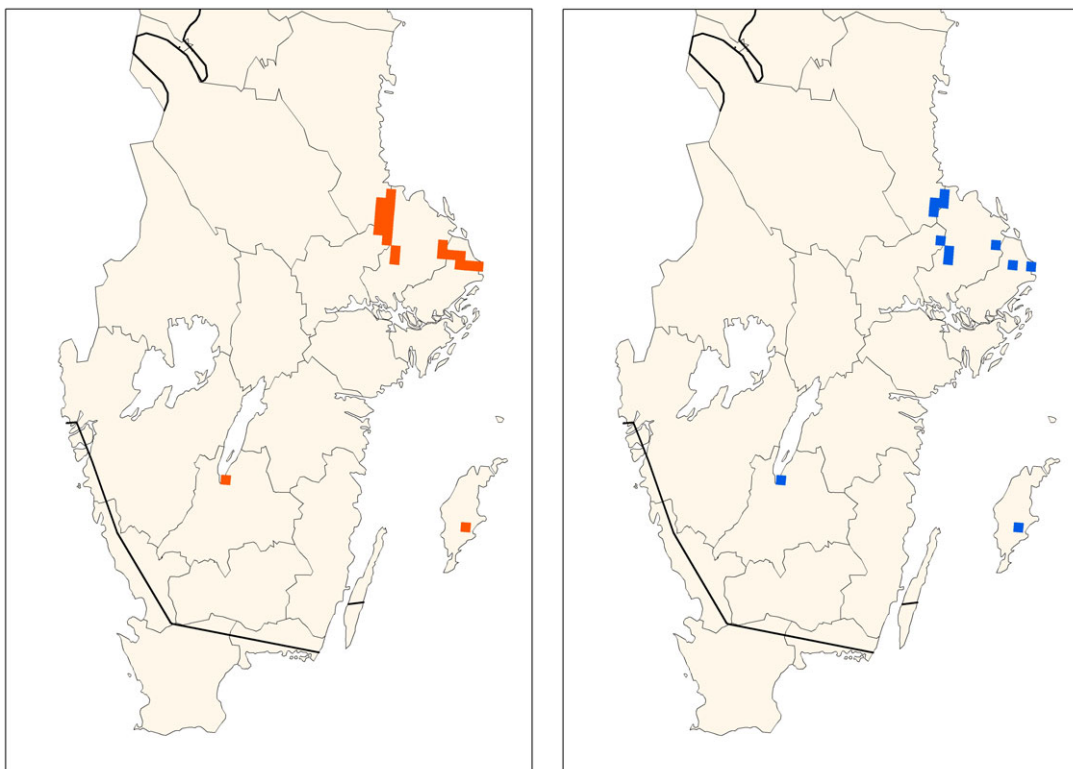
Status

- Sveriges rödlista 2010: Arten är klassad som Starkt hotad (EN).

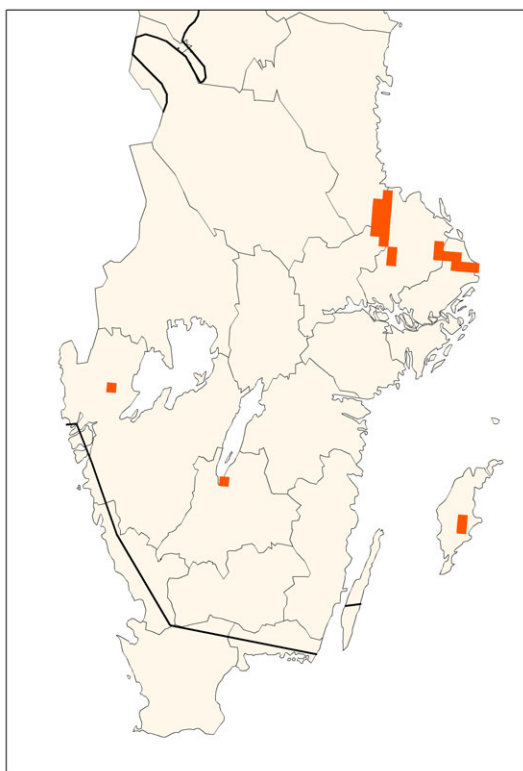
Rapporterad nationell bevarandestatus 2007

Rapporterat 2007	Reg. A	Reg. B	Reg. K	Totalt
Natura 2000-områden				
Utpekade för arten (antal)		6		6
Utbredning				
Aktuellt värde (km ²)		2 100		2 100
Referensvärde (km ²)		2 400		4 400
Bedömning aktuell status		Dålig		
Bedömning trend		Stabil		
Population				
Aktuellt värde (enhet ¹)		39		39
Referensvärde (enhet ¹)		400		400
Bedömning aktuell status		Dålig		
Bedömning trend		Stabil		
Artens livsmiljö				
Bedömning aktuell status		Gynnsam		
Bedömning trend		Stabil		
Framtidsutsikt				
Bedömning aktuell status		Otillräcklig		
Bedömning trend		Stabil		
Samlad bedömning				
Bedömning aktuell status		Dålig		
Bedömning trend		Stabil		

¹ Enhet för artens population är antal trädstammar arten finns på.

Figur 1. Svenskt utbredningsområde (till vänster) och förekomster (till höger).

Figur 2. Gynnsamt utbredningsområde i Sverige.

Förutsättningar för bevarande

Länk: Gemensam text (förutsättningar för bevarande)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#12

Hotbild

- Ett skogsbruk som inte tar hänsyn till artens livsvillkor.
- Dränering av mark och vattendrag som innebär att luftfuktigheten på lokalerna minskar.
- Luftburna föroreningar i form av stort kvävenedfall kan hota artens fortlevnad.

Bevarandeåtgärder

- Gångse åtgärder för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus så att ingen försämringar för arten sker, (dvs att artens intressen respekteras i fysisk planering, tillståndsprövning, generell naturvårdshänsyn, förvaltning av skyddade områden, artskydd och uppföljning samt övervakning).
- Genomförandet av Åtgärdsprogram för barkkvastmossa som är under framtagande. Bland annat kommer artens utbredning att detaljinventeras. Programmet kommer att ange hur arten ska kunna uppnå gynnsam bevarandestatus på biogeografisk- eller lokal populationsnivå.

Regelverk

Länk: Gemensam text (regelverk)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#16

- Arten ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 2 och den är inte en prioriterad art där.
- Vilt levande exemplar av arten är fridlyst enligt 8§ Artskyddsförordningen (2007:845) vilket innebär att det är förbjudet att i den omfattning som framgår av bilaga 2 plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada hela eller delar av exemplar.

Bevarandemål och uppföljning

Länk: Gemensam text (bevarandemål och uppföljning)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#24

Förslag till mål (inte fastställda)

<i>Mål – utbredning & förekomst</i>	<i>Nivå</i>	<i>Metod</i>	<i>Mått</i>	<i>Frekvens</i>
Utbredningsområdet för barkkvastmossa ska vara minst 2 400 km ² i boreal region.	Biogeografisk	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter.	Antal km ²	Vart 6:e år
Barkkvastmossa ska finnas på minst 20 lokaler i boreal region.	Biogeografisk	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter.	Antal lokaler	Vart 6:e år
Förekomstarean för barkkvastmossa ska vara minst 80 km ² .	Nationell	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter.	Antal km ²	Vart 6:e år

<i>Mål – population</i>	<i>Nivå</i>	<i>Metod</i>	<i>Mått</i>	<i>Frekvens</i>
Det ska finnas minst XX individer av barkkvastmossa i boreal region.	Biogeografisk	Metod är inte framtagen.	Antal individer	Vart 6:e år
Det ska finnas minst 400 trädstammar med barkkvastmossa i boreal region.	Biogeografisk	Enligt BI-manual mossor.	Antal träd	Vart 6:e år
Barkkvastmossa ska finnas på minst 5 trädstammar på varje lokal för arten / lokalen YY.	Nationell / Lokal	Enligt BI-manual mossor.	Antal träd	Vart 6:e år
Barkkvastmossa ska täcka en yta på minst 10 dm ² på varje lokal för arten / lokalen YY.	Nationell / Lokal	Enligt BI-manual mossor.	Antal dm ²	Vart 6:e år

<i>Mål – livsmiljö</i>	<i>Nivå</i>	<i>Metod</i>	<i>Mått</i>	<i>Frekvens</i>
Det ska finnas minst 20 lämpliga trädstammar för barkkvastmossa på varje lokal för arten / lokalen YY.	Nationell / Lokal	Enligt BI-manual mossor.	Antal träd	Vart 6:e år

Kommentarer

Miniminivån för uppföljning i skyddade områden är uppföljning av förekomst och livsmiljö vart 6:e år.

Delar av metodiken följer bältesinventeringsmetoden, enligt ”Manual för inventering av annex 2 – mossor i basinventeringen”, fastställd version 1.2, 2008.

Litteratur och kontaktuppgifter

Länk: Gemensam text (litteratur och kontaktuppgifter)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#30

Artvis litteratur

Crum, H. A., & Anderson, L. E. 1981: Mosses of Eastern North America. Vol. 1. Columbia University. New York.

Enroth, J. 1989: Endangered and rare Finnish mosses. II. *Dicranum viride* and *Orthodicranum tauricum* (Dicranaceae). Mem. Soc. Fauna et Flora Fennica 65: 23–28.

Gradstein, S. R. 1970: *Dicranum tauricum* Sapehin bij Oisterwijk, met opmerkingen over het genus *Orthodicranum* Loeske. *Buxbaumia* 23: 61–64.

Hallingbäck, T., Hedenäs, L., Lönnell, N., Weibull, H. & Knorring, P.v. 2006. Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Bladmossor: Sköldmossor – blåmossor. Bryophyta: *Buxbaumia* – *Leucobryum*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Hegewald, E. 1972: Über das Vorkommen der Laubmoose *Dicranum tauricum* und *Dicranum viride* in Nordrhein-Westfalen. *Dortm. Beitr. Landesk. Naturw. Mitteil.* 6: 35–44.

Nyholm, E. 1987: Illustrated flora of Nordic mosses. Fasc. 1. Nordisk Bryologisk Förening, Köpenhamn och Lund.

Weibull, H. 2007. Åtgärdsprogram för barkkvastmossa - *Dicranum viride* - Remissversion 2007-10-05

Länkar

Naturvårdsverket, BI-manual mossor:

http://swenviro.naturvardsverket.se/dokument/epi/basinventering/basdok/pdf/Basinventering_mossor_version_1_2_20080602.pdf

Kontaktuppgifter

Tomas Hallingbäck
tomas.hallingback@artdata.slu.se
018-67 24 67

ArtDatabanken
Bäcklösavägen 10
Box 7007
750 07 Uppsala